

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

▲

▼

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

▲

▲

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedas Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

Gabrielė Lissauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

VYRŲ DEPRESIJOS PO GIMDYMO ĮTAKA VAIKUI

Darbo autorius. Matas KLIMAS (III kursas).

Darbo vadovė. Doc. dr. Rima VILIŪNIENĖ, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Psichiatrijos klinika.

Darbo tikslas. Atlikus mokslinės literatūros apžvalgą įvertinti, kokią įtaką vaikui iki pilnametystės turi ar gali turėti tėvo persirgta depresija postnataliniu laikotarpiu.

Darbo metodika. Straipsnių paieška paieškos sistemoje Google Scholar ir PubMed duomenų bazėje. Paieškai naudoti žodžiai ir jų deriniai: „postnatal depression in men“, „paternal postnatal depression“, „paternal perinatal depression“, „postpartum depression in men“, „impact on offspring/adolescents/children/child“.

Rezultatai. Nustatyta, kad postnataliniu periodu tėvų patirta depresija yra sutrikusios vaiko emocinės ir elgsenos raidos rizikos veiksnys. Tai ypač pasireiškia ankstyvoje vaikystėje/ikimokykliniame amžiuje, kai vaikai praleidžia reliatyviai daugiau laiko su tėvais nei kitais žmonėmis, vystosi jų komunikaciniai įgūdžiai, jie nelinkę ir negali priešintis tėvų įtakai, kuri šiame vaiko amžiuje yra svarbiausias elgsenos modelius formuojantis veiksnys. Stebėta reikšmingai daugiau probleminės elgsenos epizodų (ypač tarp berniukų), tėvo-vaiko konfliktų atsiradimo tikimybės didėjimas (*Chunying et al., 2020*). Panašūs rezultatai buvo gauti ir *Nath et al. 2016* tyrime, kuriame pastebėta, jog tėvo depresija po gimdymo labiau paveikė ikimokyklinio amžiaus sūnus, o dukrų elgsenai įtakos iš esmės neturėjo; be to šiame longitudinaliam tyrime kaip elgseną formuojantis veiksnys tėvo depresija labiau veikė stebėtus trimečius, o septynmečiams kaip žymiai svarbesnis veiksnys išskirta tėvų tarpusavio santykių specifika. Tų pačių autorių grupė metais ankstesniame tyrime paskelbė išvadas, kad tėvo persirgta depresija po gimdymo tėvo-vaiko konfliktui reikštis turėjo daugiau įtakos šeimose, kuriose partnerių konfliktų dažnis buvo mažesnis, ir beveik neturėjo įtakos šeimose, kuriose motinai buvo pasireiškę depresijos simptomai. Iš dalies tėvo depresijos po gimdymo efektas, pasak *Koch et al., 2019* tyrimo, gali būti aiškinamas depresija sergančio tėvo negebėjimu atpažinti socioemocinius kūdikio poreikius ir adekvačiai į juos reaguoti. Stebėtas reiškinys, kai depresyvūs tėvai negalėjo pakankamai gerai išskirti teigiamų emocijų kitų suaugusių žmonių ir vaikų veido išraiškų, dėl ko ne tik mažėjo adekvatus tėviško atsako kūdikio poreikiams tikimybė, bet ir formavosi emociškai defektyvus tėvo-vaiko santykis; galima spėti, kad ir vaiko elgsenos modelio pradmenys dėl kūdikystėje ryškėjančio mokymosi imitaciniu būdu, nes depresija sergančių tėvų gebėjimas atpažinti neigiamas emocijas ir atitinkamai į jas reaguoti nebuvo sutrikęs. Apie labiau neigiamą reakciją vaiko atžvilgiu kalbama ir *Ip et al., 2018* tyrime, kuriame akcentuojami silpniau išreikšti bendraujant su vaiku patiriami pasitenkinimo, pasididžiavimo, atsakomybės dėl vaiko jausmai. Pastebėta, kad sirgę tėvai mažiau linkę skaityti savo vaikams ir su jais bendrauti, dėl ko lėčiau vystosi ne tik socialiniai įgūdžiai, gebėjimas prisitaikyti, bet ir kalbinė raiška. *Sethna et al., 2015* atliktas tyrimas taip pat akcentuoja, jog depresija sergančių tėvų elgsena

pasižymi atsitraukimu, verbalinės, judesių stimuliacijos stoka, nors tėvų depresinis afektas kūdikio atžvilgiu išreikštas nebuvo. *Psychogiou et al., 2020* pateikė duomenis apie su tėvo depresija po vaiko gimimo susijusius prastesnius mokymosi rezultatus paauglystėje. *Rajyaguru et al., 2021* tyrimo rezultatuose nurodoma, kad, jei tėvas sirgo antenataline ir postnataline depresijos formomis, rizika paauglystėje depresija sirgti jo vaikams, ypač dukroms, padidėja. Tačiau efektas nestebimas, jei pasireiškė tik viena iš minėtų ligos formų. Iš esmės tokie patys rezultatai buvo gauti ir *Gutierrez-Galve et al. 2019* tyrimo metu – akcentuota didėjanti rizika susirgti dukroms, bet ne sūnums.

Išvada. Tėvų depresija susilaukus vaiko gali turėti ankstyvų ir vėlyvų pasekmių vaiko raidai. Ankstyvoje vaikystėje dažniau stebimi elgsenos sutrikimai, emocinis nestabilumas, nors tam daug įtakos turi ir aplinkiniai veiksniai, ypač – susiję su tėvų tarpusavio santykiais, motinos emocine būkle. Tėvo atsitraukimas, negalėjimas palaikyti pakankamai empatiško, intymaus santykio atsiliepia vaiko socioemocinių įgūdžių raiškai, o nepakankamas laiko kartu praleidimas, bendravimo stoka – mokymosi rezultatams. Pastebėta, kad vaikystėje tėvo patirta depresija daugiau įtakos turi berniukų elgesio sutrikimams ikimokykliniame amžiuje, tuo tarpu sirgusių tėvų dukros, skirtingai nei sūnūs, vėlyvojoje paauglystėje atsiduria didesnės rizikos susirgti depresija grupėje.

Raktažodžiai. Postnatalinė depresija; tėvo įtaka; poveikis vaikui.